

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

MIŠLJENJA

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

535. PLENARNO ZASJEDANJE EGSO-a – 60 GODINA EGSO-a, 23.5.2018.–24.5.2018.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Poduzeća socijalne ekonomije – pokretači integracije migranata”

(samoinicijativno mišljenje)

(2018/C 283/01)

Izvjestitelj: **Giuseppe GUERINI**

Odluka Plenarne skupštine:	21.1.2016.
Pravni temelj:	pravilo 29. stavak 2. Poslovnika samoinicijativno mišljenje
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za jedinstveno tržište, proizvodnju i potrošnju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	27.4.2018.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	23.5.2018.
Plenarno zasjedanje br.:	535
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	186/1/2

1. Zaključci i preporuke

1.1. Nedavni razvoj događaja u vezi s fenomenom migracija stavio je na kušnju sustav ulaska u Europsku uniju te su migracijske, socijalne i sigurnosne politike Unije i njezinih država članica stavljene na test otpornosti na stres.

1.2. EGSO smatra da je od presudne važnosti da europske institucije, zajedno s vladama država članica, promiču koordinirane politike kako bi postali jasniji, održiviji i učinkovitiji modaliteti po kojima osobe iz trećih zemalja mogu ući u Europu, nastaniti se i raditi u njoj, postati njezini građani ili dobiti međunarodnu zaštitu. Odbor poziva da se posebna pažnja obrati na migrante koji bi mogli biti izloženi riziku od društvene isključenosti, primjerice bolesne i starije osobe, osobe s psihičkim poteškoćama te osobe s invaliditetom.

1.3. EGSO napominje da su poduzeća socijalne ekonomije uspješna primijeniti zajednička načela svog djelovanja⁽¹⁾ (uključivost, supsidijarnost i zaštita najugroženijih osoba), pristupajući rješavanju izazova pružanja potpore migrantima na proaktivan način i mobilizacijom relevantnih zajednica i građana.

⁽¹⁾ O ulozu poduzeća socijalne ekonomije vidjeti također SL C 117, 26.4.2000., str. 52.

1.4. Zahvaljujući njihovoj sklonosti ka uključivosti, poduzeća socijalne ekonomije sve su više priznata; EGSO stoga poziva Komisiju da pri donošenju politika i programiranju europskih fondova, ustupi prvenstvo poduzećima socijalne ekonomije, s posebnom usmjerenošću na uspostavljanje europskog stupa socijalnih prava, kao što je istaknuto na konferenciji o socijalnoj ekonomiji i europskom samitu koji su održani u Göteborgu 16. i 17. studenog 2017.

1.5. Poduzeća socijalne ekonomije stvaraju kvalitetna radna mjesta u radno intenzivnim sektorima, osobito u sektorima s velikim udjelom radne snage iz država izvan Europe. U tim je poduzećima socijalne ekonomije participativna dimenzija važna u pogledu sigurnosti i zaštite u trenutku uspostavljanja određene gospodarske djelatnosti jer ta poduzeća pridonose izlasku iz sive ekonomije i neprijavljenog rada.

1.6. Na taj način poduzeća socijalne ekonomije imaju ključnu ulogu te interveniraju u četiri ključna aspekta procesa integracije migranata: zdravlje i skrb; stanovanje; osposobljavanje i obrazovanje (posebice podizanjem svijesti o obvezama i pravima koja stječu nastanjenjem u EU-u); rad i aktivno uključivanje migranata u društva koja ih primaju.

1.7. EGSO smatra da bi poduzeća socijalne ekonomije mogla poticati i podupirati ne samo nova radna mjesta nego i poduzetništvo i pristup migranata i izbjeglica gospodarskim djelatnostima, s obzirom na osobitu sklonost tih poduzeća djelovanju u području skrbi i u aktivnostima ekonomije dijeljenja i kružnog gospodarstva. Europska unija mora i dalje promicati poduzeća socijalne ekonomije kao jedan od pokretača rasta te radne i socijalne uključenosti migranata. Odbor stoga poziva europske institucije da prednost daju politikama koje su usmjerene na poduzeća socijalne ekonomije, kao što je istaknuto u doprinosu Programu rada Europske komisije za 2018.⁽²⁾

1.8. S obzirom na dokaze koji upućuju na vrijednost poduzeća socijalne ekonomije u poticanju radnog i socijalnog uključivanja migranata, Odbor poziva Uniju, države članice i međunarodnu zajednicu na uvođenje poticaja za zapošljavanje kojima bi mogla pristupiti poduzeća socijalne ekonomije koja se bave uključivanjem na tržište rada.

1.9. Uzimajući u obzir izvješće o napretku⁽³⁾ podneseno u studenom 2017., Odbor potvrđuje potrebu za koordiniranim pristupom Unije i država članica. Posebno je jasno da će se bez djelotvornog sustava ulaska migranata nastaviti zlorabiti zahtjeva za međunarodnu zaštitu, kojoj smo svjedočili proteklih godina. Odbor ponovno odlučno ističe da slučajevi zlorabe sustava međunarodne zaštite ne opravdavaju ograničavanje mogućnosti traženja azila za građane iz trećih država koje provode pojedine države članice na vlastitom teritoriju.

1.10. EGSO potiče Komisiju i Vijeće da uspostave bolju koordinaciju s državama podrijetla i državama tranzita kako bi se stvorili izgledi za poboljšanje životnih uvjeta, posebice za osobe koje se sele iz ekonomskih razloga ili zbog gladi ili klimatskih promjena, dok bi bila poželjna odlučnija europska vanjska politika prema zemljama u kojima bijeg uzrokuju ratovi, diktature i progoni.

1.11. Odbor potiče Uniju da se suoči s fenomenom migracija počevši od uzroka koji dovode do potrebe za preseljenjem, a to su: siromaštvo, sukobi, diskriminacija i klimatske promjene. Takvo djelovanje podrazumijeva neizbježno ulaganje novih napora Europske unije u području diplomacije i međunarodne razvojne suradnje, uključujući istinski „izvanredni plan ulaganja u međunarodnu razvojnu suradnju”.

2. Opće napomene

2.1. Poduzeća socijalne ekonomije ključni su sudionici u europskom gospodarstvu i društvu, predstavljaju bogatstvo raznolikosti Unije i pridonose postizanju ciljeva strategije Europa 2020. gradeći pametniju, održiviju i uključiviju Europu⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Doprinos EGSO-a Programu rada Komisije za 2018., vidjeti točku 2.4.6 i dalje.

⁽³⁾ Izvješće o napretku europskog migracijskog programa.

⁽⁴⁾ SL C 318, 23.12.2009., str. 22.

2.2. Poduzeća socijalne ekonomije znatno su pridonijela rješavanju problema koje donose promjene do kojih je došlo u društvu. Poduzeća socijalne ekonomije, prisutna u mnogim društvenim sektorima, pokrenula su inovativne inicijative kao odgovor na sve veću potrebu za potporom i skrbi o nesamostalnim osobama, posebice starijim osobama i osobama s invaliditetom. U mnogim su slučajevima pritom uspjela ostvariti veće sudjelovanje žena u svijetu rada, ne samo njihovim izravnim uključivanjem u poduzeća socijalne ekonomije nego i stvaranjem novih usluga za djecu i obitelji⁽⁵⁾. Poduzeća socijalne ekonomije istodobno promiču stvaranje prilika za zapošljavanje osoba u nepovoljnom položaju, uz posebnu pažnju usmjerenu na skupine koje su izložene mogućem riziku od izrazite socijalne isključenosti, primjerice osobe s invaliditetom, osobe s psihičkim poteškoćama te ovisnici o alkoholu i drogama. Poduzeća socijalne ekonomije potvrđuju svoju ključnu ulogu u promicanju europskog socijalnog modela⁽⁶⁾.

2.3. Među izazovima s kojima se Unija morala suočiti tijekom posljednjih nekoliko godina osobito je bilo važno upravljanje sve većim migracijskim priljevom milijuna osoba koje su prelazile granice kontinenta kako bi pobjegle od ratova, gladi, progona i ekstremnih životnih uvjeta prouzročenih klimatskim promjenama. Ta je pojava stavila na kušnju sustav ulaska u države članice te migracijsku, socijalnu i sigurnosnu politiku. Migracijska politika EU-a u određenom smislu prolazi kroz testiranje otpornosti na stres te je tu priliku važno iskoristiti za pozornu analizu reakcija koje proizlaze iz sustava i signala koje on šalje kako bi se promicale ciljne mjere i povećala učinkovitost i djelotvornost politika EU-a.

2.4. Integracija novopridošlih osoba dinamičan je proces koji se tijekom vremena mijenja i razvija zajedno s gospodarskim, društvenim i kulturnim kontekstom zemlje u kojoj se te osobe nastanjuju. Tim se procesom preispituju Unija, države članice i europsko društvo, ponajprije u pogledu toga kako građani koji dolaze iz država izvan Europe mogu ući u Uniju, nastaniti se, živjeti i raditi u njoj te steći međunarodnu zaštitu.

2.5. Poduzeća socijalne ekonomije, unatoč tome što djeluju na različite načine i u različitim nacionalnim kontekstima, uspjela su primijeniti zajednička načela svog djelovanja (uključivost, supsidijarnost i zaštita najugroženijih osoba) te se suočiti s izazovom potpore migrantima na proaktivan način.

2.6. Među glavnim značajkama djelovanja poduzeća socijalne ekonomije ističemo sposobnost mobiliziranja i uključivanja relevantnih lokalnih zajednica aktiviranjem mreža i partnerstava za poboljšanje odnosa sa središnjom i lokalnom upravom s ciljem organiziranja boljih načina za potporu i uključivanje koje lokalno stanovništvo bolje prihvaća.

2.7. Na taj način poduzeća socijalne ekonomije imaju ključnu ulogu te interveniraju u četiri ključna aspekta procesa integracije migranata: zdravlje i skrb; stanovanje; osposobljavanje i obrazovanje (posebice podizanjem svijesti o pravima i obvezama koja stječu nastanjenjem u EU-u); rad i aktivno uključivanje migranata u društva koja ih primaju. Pritom, poduzeća socijalne ekonomije i organizacije civilnog društva grade mjesta susreta europskih građana i novopridošlih osoba, potičući dijalog te doprinoseći na taj način smanjenju predrasuda i straha.

3. Migracije u Europi: pregled posljednjih godina

3.1. Postavljanje okvira za migracije složen je postupak jer je taj fenomen podložan stalnim promjenama. Ratovi, diktatorski režimi, klimatske promjene, uvjeti krajnjeg siromaštva i oskudice stvorili su preduvjete za trenutačnu situaciju.

3.2. Ujedinjeni narodi navode da je 2015. više od 244 milijuna ljudi, odnosno 3,3 % svjetske populacije, prešlo granice vlastite zemlje podrijetla u potrazi za političkim utočištem, poslom i „gostoljubivijim” ekonomskim i klimatskim uvjetima⁽⁷⁾.

3.3. Posljednjih je godina u Europi zabilježen porast broja osoba koje su pokušale doći na njezino područje. Podaci Eurostata iz 2015. pokazuju da je u 28 država članica EU-a stiglo ukupno 2,7 milijuna imigranata iz trećih zemalja, od čega su 56 % muškarci i 44 % žene.

⁽⁵⁾ U mnogim slučajevima te bi aktivnosti u obiteljskom okruženju provodile gotovo isključivo žene, što bi sprečavalo njihovo sudjelovanje u svijetu rada.

⁽⁶⁾ SL C 24, 28.1.2012., str. 1.

⁽⁷⁾ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/002/18/PDF/N1700218.pdf?OpenElement>.

3.4. Taj izvanredni priljev ponajprije je posljedica nestabilnosti prouzročenih ratom u zemljama zahvaćenima sukobima, kao što je Sirija, te zemljama u kojima se u poslijeratnom procesu stabilizacije i dalje nailazi na ozbiljne teškoće, kao što su Irak i Afganistan. Zapravo, iz tih je zemalja 2016. došlo otprilike 54 % migranata koji su tražili utočište u državama članicama Unije ⁽⁸⁾.

3.5. Osim toga, nastavlja se znatna migracija osoba koje u svojim zemljama podrijetla žive u teškim ekonomskim i okolišnim uvjetima. U mnogim je slučajevima riječ o osobama koje dolaze s afričkog kontinenta i o migracijskom toku na koji utječe sve veća nestabilnost u zemljama na južnoj obali Sredozemlja.

3.6. U tom su kontekstu primijećeni određeni nedostaci i teškoće u sustavu pravila Europske unije te se ukazuje na nedovoljno upravljanje njezinim vanjskim granicama i neodgovarajuće reguliranje ulaska, čime se naglašava potreba za revidiranjem načela i kojima se usmjerava djelovanje država članica.

3.7. Odbor se u brojnim navratima suočio s pitanjem političkih migracija ⁽⁹⁾ te pozdravlja inicijativu Komisije o donošenju Europskog migracijskog programa. U izvješću iz studenog 2017. možemo vidjeti da je Komisija poduzela korake u promicanju veće koordinacije između zemalja Unije te pokretanju dijaloga s državama podrijetla i državama tranzita migranata ⁽¹⁰⁾. S obzirom na tešku provedbu mehanizma kvota, Odbor se nada da će se predvidjeti njegova revizija.

3.8. Stoga je važno razmotriti sustav pravila kojima se migrantima omogućuju zakoniti načini ulaska u Uniju uz poštovanje njihovih prava – radilo se o zaštiti osoba koje traže azil ili o pružanju prilika osobama koje bježe od nepovoljnih klimatskih i ekonomskih uvjeta da u Europi pronađu sklonište i pridonese rastu Unije. Takvim bi se djelovanjem provele preporuke UN-a u pogledu migracija „da je u interesu svih uključenih da se migracije odvijaju na siguran i zakonit način, u reguliranom, a ne nezakonitom obliku” ⁽¹¹⁾.

3.9. Odbor pozdravlja zaključke neformalnog samita čelnika država i vlada održanoga u Göteborgu 17. studenoga 2017., na kojemu se raspravljalo o izgradnji budućnosti Europe u čijem je središtu pravedan rada i rast. Odbor, nadalje, naglašava važnost popratnog događaja pod nazivom „Koja je uloga socijalne ekonomije u budućnosti tržišta rada?” kojim je otvoreno okupljanje u Göteborgu te ponovno istaknut doprinos socijalne ekonomije politikama Unije.

3.10. Ohrabruje i dogovor Vijeća i Europskog parlamenta da se u proračunu Europske unije za 2018. među prioritetima prizna „poticanje gospodarskog rasta i stvaranje radnih mjesta, jačanje sigurnosti te rješavanje izazova koje donose migracije” ⁽¹²⁾.

3.11. Odbor potiče europske institucije da se suoče s problemima koji su se pojavili pri primjeni Dublinske uredbe. Europski parlament je 16. studenog 2017. usvojio rezoluciju kojom se predlažu određene smjernice za reviziju Dublinske uredbe, ističući bitnost sudjelovanja svih država članica u trajnim i automatiziranim mehanizmima premještanja.

4. Pretvaranje ključnih problema u prilike: poduzeća socijalne ekonomije kao pokretači potpore i uključivanja

4.1. Jedan od elemenata koji novopridošlim osobama onemogućuje da budu uključene te da tako doprinesu gospodarskom i društvenom životu zajednice u kojoj su se nastanile može se pripisati nesigurnosti njihova statusa i dugotrajnom razmatranju zahtjeva za azil.

⁽⁸⁾ Podaci Eurostata u „Izvješću o međunarodnoj zaštiti” udruženja ANCI, talijanskog Caritas, Cittalijske, Zaklade Migrantes i Središnje službe SPRAR-a, u suradnji s UNHCR-om, vidjeti <http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/data/main-tables>.

⁽⁹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/policies/policy-areas/migration-and-asylum/opinions>.

⁽¹⁰⁾ Vidjeti bilješku 2.

⁽¹¹⁾ *Izvješće posebnog predstavnika glavnog tajnika UN-a o migracijama* 3. veljače 2017.

⁽¹²⁾ <http://www.consilium.europa.eu/it/press/press-releases/2017/11/18/2018-eu-budget-agreement-reached/>.

4.2. Prepuštanje novopridošlih osoba ovisnosti o višegodišnjem primanju humanitarne pomoći bez pristupa obrazovanju, strukovnom osposobljavanju i mogućnostima stjecanja prihoda sprečava razvoj njihova ljudskog kapitala i ograničava njihovu sposobnost da pozitivno doprinose gospodarstvu i društvu zemlje domaćina⁽¹³⁾. U tom kontekstu, Odbor je nedavno istaknuo ključnu ulogu poduzeća socijalne ekonomije u sprečavanju radikalizma i promicanju zajedničkih vrijednosti, mira i nenasilja⁽¹⁴⁾.

4.3. Odbor se nada da će se raspravom obuhvatiti potreba za provjerom djelotvornosti postojećih mehanizama koji bi omogućili podnošenje zahtjeva za ulazak državljana trećih zemalja u svrhu nastanjanja u Europskoj uniji radi pronalaženja zaposlenja.

4.4. Jednako tako, Unija se mora baviti pojavom migracija počevši od uzroka koji dovode do potrebe za preseljenjem, a to su siromaštvo, sukobi, diskriminacija, klimatske promjene. Takvo djelovanje neizbježno podrazumijeva ulaganje novih napora Europske unije u području diplomacije i međunarodne razvojne suradnje.

4.5. Iako je upotreba plave karte bila dosta ograničena, revizijom tog sustava može se odgovoriti i na potrebu za novim zakonitim mogućnostima ulaska u Uniju. Odbor podsjeća na potrebu za europskom strategijom za privlačenje radne snage koja dolazi iz zemalja izvan Europe kako bi se zajamčio rast i blagostanje u Uniji. Pritom je potrebno uzeti u obzir posljedice migracija u zemljama podrijetla imigranata te tim zemljama pružiti podršku u daljnjem razvoju i u razvijanju obrazovnog sustava⁽¹⁵⁾. Odbor predlaže da se razmotri mogućnost povećanja broja potencijalnih korisnika plave karte, posebice uzimajući u obzir osobe koje imaju namjeru pokrenuti poslovanje, istodobno pridajući veću pozornost socijalnom poduzetništvu.

4.6. U mnogim se slučajevima civilno društvo mobiliziralo u cilju promicanja zakonitih i transparentnih opcija, surađujući s institucijama na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini i pružajući ohrabrujuće poticaje. Projekt „Humanitarni koridori”, koji u Italiji provode zajednica Sant’Egidio, Savez evanđeoskih crkava u Italiji, Tavola valdese i talijanska vlada, važan je primjer pilot-mjere. Na taj je način od veljače 2016. do danas više od 1 000 osoba uspjele podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu i dobiti pomoć tijekom njegove obrade prije kretanja na putovanje prema jednoj od država članica Unije⁽¹⁶⁾.

4.7. Poželjno je da se u izradi budućih politika na polju imigracije obrati pozornost na te pilot-mjere. Točnije, potrebna je bolja koordinacija međunarodnih institucija kako bi se, s jedne strane, osiguralo kontinuirano upravljanje tim oblicima ulaska i, s druge strane, izbjegnula diskriminacija između „malobrojnih odabranih” koji mogu imati koristi od humanitarnih koridora, uz znatnu zaštitu i nakon faze prihvata, i mnogih isključenih osoba koje postaju žrtve trgovaca ljudima i nezakonitih procesa.

4.8. Uloga poduzeća socijalne ekonomije od presudne je važnosti jer ona mogu doprinijeti socijalnoj i radnoj uključenosti iskorištavanjem potencijala migranata koji u većini slučajeva odlučuju napustiti svoju zemlju podrijetla baš zato da bi potražili bolje životne uvjete i prilike za zaposlenje.

4.9. U mnogim je slučajevima prepoznata važna uloga migranata u Uniji te se potiče jačanje njihove kreativnosti i inovativnih kapaciteta. Postizanje takvog cilja preduvjet je za rast broja radnih mjesta te istodobno dovodi do povećanja internacionalizacije proizvodnih sektora i pogoduje stvaranju veza, među ostalim i poslovnih, sa zemljama podrijetla migranata⁽¹⁷⁾. Stoga je povećanje kapaciteta uključivosti migranata u gospodarski i socijalni kontekst bitno i za poboljšanje djelotvornosti europskih politika povoljnih za MSP-ove, a prvenstveno za sposobnost suočavanja s tržištima koja su sve globalnija, kao što je naglašeno u EGSO-vom mišljenju o toj temi⁽¹⁸⁾.

⁽¹³⁾ UNHCR 2003., *Framework for durable solutions for refugees and persons of concern* („Okvir za trajna rješenja za izbjeglice i ugrožene osobe”), svibanj, Ženeva.

⁽¹⁴⁾ SL C 129, 11.4.2018., str. 11.

⁽¹⁵⁾ SL C 75, 10.3.2017., str. 75.

⁽¹⁶⁾ <http://www.santegidio.org/pageID/11676/Corridoi-umanitari.html>.

⁽¹⁷⁾ SL C 351, 15.11.2012., str. 16.

⁽¹⁸⁾ SL C 345, 13.10.2017., str. 15.

4.10. U mnogim su slučajevima poduzeća socijalne ekonomije imala važnu ulogu u prepoznavanju pozitivne gospodarske i društvene uloge migranata jer stvaraju kvalitetna radna mjesta u radno intenzivnim sektorima i područjima tehnoloških inovacija i digitalizacije. Među najznačajnijim djelatnostima svakako su one koje se provode u pogledu skrbi, jamčenja pristupa socijalnim uslugama, uslugama za djecu i, općenito, uslugama potpore nesamostalnim osobama i osobama izloženima riziku od socijalne isključenosti. U mnogim je slučajevima riječ o sektorima s najvećim udjelom radnika iz trećih zemalja.

4.11. Međutim, u nekim sektorima, kao što su sektor skrbi, poljoprivrede, građevinarstva i ugostiteljstva, i dalje postoje mnogi slučajevi neprijavljenog rada te je stoga važno promicati djelovanje poduzeća socijalne ekonomije koja su pokazala da mogu imati važnu funkciju u pogledu uključivosti i osiguravanja propisnih ugovora o radu, uz vrednovanje uloge migranta te poštovanje prava radnika u tim sektorima, u skladu s odnosnim europskim politikama, pri čemu suzbijaju zlouporabu kvalifikacija samozaposlenih osoba ⁽¹⁹⁾.

4.12. U području kućne skrbi, gdje prevladavaju žene koje se zapošljavaju na poslovima skrbi izravno u obiteljima, često nastaju uvjeti koji onemogućuju profesionalni rast. Nedavna studija o čimbenicima koji utječu na poduzetništvo migrantica pokazala je da je nedostatak priznavanja njihovih vještina jedan od elemenata koji dovode do samozapošljavanja ⁽²⁰⁾. Poduzeća socijalne ekonomije u tim sektorima mogu imati važnu ulogu u reguliranju radnog statusa i povećanju mogućnosti za rast kad je riječ o migrantima, pod uvjetom da za to postoji potpora odgovarajućih javnih politika.

4.13. Brojna poduzeća socijalne ekonomije koja se bave uključivanjem osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada djeluju u sektorima koji su dio takozvanog kružnog gospodarstva: odvojeno prikupljanje i obrada otpada, uporaba i ponovna uporaba materijala, socijalna poljoprivreda, održavanje javnih zelenih površina. Ti su sektori važno područje zapošljavanja, a metodologija koju ta poduzeća koriste pri zapošljavanju čini se posebno djelotvornom i za uključivanje migranata na tržište rada.

4.14. U mnogim slučajevima zapošljavanje migranata omogućuje preokretanje procesa socijalne isključenosti i kulturnog osiromašenja Unije oživljavanjem tradicionalnih zanata i obrta u kontekstu otežane generacijske obnove ⁽²¹⁾. Štoviše, postoje brojna obrtnička i maloprodajna poduzeća koja su osnovali državljani migranti.

4.15. U pogledu prihvata migranata, mnoga poduzeća socijalne ekonomije promicala su sporazume sa središnjim institucijama i lokalnim upravama radi rješavanja ključnih problema koji su se pojavili u sustavu te promicanja raspodjele novopridošlih osoba na državnom području uvođenjem pojma „ravnomyernog prihvata” u cilju lakšeg provođenja pravednih mehanizama zbrinjavanja u lokalnim zajednicama ⁽²²⁾.

4.16. U tim je projektima na prvome mjestu bilo pokretanje postupka uključivanja migranata osiguravanjem tečajeva učenja jezika, procjena vještina i tečajeva strukovnog osposobljavanja. Na taj se način promiču mehanizmi priznavanja studija ili prethodnih profesionalnih iskustava, što može biti korisno za povećanje mogućnosti zapošljavanja novopridošlih osoba.

4.17. Neka od tih iskustava „ravnomyernog prihvata” imaju značajan doprinos ponovnom naseljavanju marginalnih područja, posebice planinskih područja, gdje migranti pridonose održavanju gospodarskih djelatnosti i usluga (počevši od škola), čime se smanjuje rizik od depopulacije tih područja. U svakom slučaju, kako bi uspjeh tih mjera bio osiguran potrebno ih je podržati politikama zapošljavanja i stanovanja.

⁽¹⁹⁾ Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europske platforme za poboljšanje suradnje u području sprečavanja i odvratanja od neprijavljenog rada, COM(2014) 221 final; SL C 161, 6.6.2013., str. 14.; SL C 125, 21.4.2017., str. 1.

⁽²⁰⁾ Corsi, M., De Angelis, M., Frigeri, D. radni dokument *The determinants of entrepreneurship for migrants in Italy. Do Italian migrants become entrepreneurs by „opportunity” or through „necessity”?* („Čimbenici poduzetništva migranata u Italiji. Postaju li talijanski migranti poduzetnici zbog „prilike” ili „nužde”?). Također vidjeti: ILO Cooperatives and the world of work n.2 „Cooperating out of isolation: domestic workers’ cooperatives” (Međunarodna organizacija rada: Zadruge i svijet rada br. 2 „Suradnjom protiv izolacije: zadruge radnika u kućanstvu”).

⁽²¹⁾ SL C 351, 15.11.2012., str. 16.

⁽²²⁾ <http://www.interno.gov.it/notizie/carta-buona-accoglienza-nuovo-modello-integrazione>.

4.18. U takvim kontekstima poduzeća socijalne ekonomije mogu biti poveznica sa svijetom tradicionalnog poduzetništva i omogućiti migrantima da uđu u svijet rada uz pomoć obuke i prakse organizirane u tu svrhu ⁽²³⁾.

4.19. Model koji su u tom pogledu stvorila zadrugarska poduzeća zasigurno je pridobio najviše pozornosti u okviru istraživanja kojim je temeljito ispitana uloga zadruga u kontekstu migranata. U tim je poduzećima socijalne ekonomije participativna dimenzija važna u pogledu sigurnosti i zaštite u trenutku uspostavljanja određene gospodarske djelatnosti jer ta poduzeća pridonose izlasku iz sive ekonomije i neprijavljenog rada.

4.20. Posebnom analizom Međunarodne organizacije rada utvrđena su područja u kojima intervencija zadruga pozitivno utječe na uključivanje migranata i izbjeglica, a to su: uključivanje na tržište rada, skrb i potpora, obrazovanje i osposobljavanje, podrška u svakodnevnom životu i osamostaljivanju, pristup tržištu, pristup financiranju, pravna pomoć i savjetovanje, potpora za osnovne potrebe ⁽²⁴⁾.

4.21. Na prvom i drugom europskom danu poduzeća socijalne ekonomije, koje je Odbor organizirao 2016. i 2017., odabrane studije slučaja bavile su se temom migranata ⁽²⁵⁾ ističući uvođenje strukovnog osposobljavanja i uključenosti na tržište rada, naročito kada je riječ o migranticama.

4.22. I Europska je komisija prepoznala važnost poduzeća socijalne ekonomije u rješavanju izazova migracija te je Natjecanje u socijalnim inovacijama održano 2016. posvetila idejama za prihvata i integraciju izbjeglica ⁽²⁶⁾. Odbor se nada da će Komisija i dalje usmjeravati pozornost na inicijative u vezi s migracijama te da će se u izradi politika EU-a tome dati prednost.

4.23. Osim važne uloge koju imaju u uključivanju na tržište rada, obrazovanju, osposobljavanju i pružanju potpore, brojna poduzeća socijalne ekonomije ujedno su aktivna u području projekata kojima se omogućuje pristup stanovanju za mnoge migrante, posebice izbjeglice i tražitelje azila. Model upravljanja nekretninama kojim se koriste poduzeća socijalne ekonomije zauzeo je velike gospodarske razmjere u zemljama kao što je Italija, gdje postoje na tisuće nekretnina koje su stavljene na raspolaganje projektima za integraciju, a koje često služe i za revitalizaciju marginalnih četvrti ili područja.

4.24. Naposljetku, poduzeća socijalne ekonomije i civilno društvo u cjelini igraju odlučujuću ulogu u pristupu zdravstvenim uslugama i skrbi, znatno smanjujući poteškoće u pristupu liječenju. Odbor od država članica traži da migrantima osiguraju potpuni pristup sustavima zdravstvenih i socijalnih usluga, bez diskriminacije u odnosu na njihov status.

5. Daljnja razmatranja Stalne skupine za poduzeća socijalne ekonomije EGSO-a

5.1. Poduzeća socijalne ekonomije pokazuju posebnu sklonost i osviještenost u pogledu djelovanja u sektorima skrbi, upravljanja kulturnim i prirodnim dobrima te u pogledu ekonomije dijeljenja i kružnog gospodarstva. Ta poduzeća mogu biti vrijedan saveznik za promicanje politika „ekološke tranzicije” u pogledu europskog modela razvoja, oslanjajući se na te djelatnosti kao važan izvor novih radnih mjesta.

5.2. Poduzeća socijalne ekonomije podupiru i potiču poduzetničke inicijative te potiču pristup gospodarskim djelatnostima bez obzira na to imaju li ili nemaju osobe o kojima je riječ početni kapital za pokretanje poslovanja. To se posebice odnosi na zadružna poduzeća te bi stoga bilo korisno i važno uvesti programe za promicanje poduzeća socijalne ekonomije u programe razvojne suradnje koje Europska unija provodi u zemljama u razvoju.

⁽²³⁾ Interni elaborati, konzorcij „Veneto Insieme”. Više informacija dostupno je na poveznici <http://venetoinsieme.it/>.

⁽²⁴⁾ Pregled literature *Cooperatives and Refugees* („Zadruga i izbjeglice”), Međunarodna organizacija rada 2016. (Neobjavljeno).

⁽²⁵⁾ Na prvom europskom danu 2016. organiziran je projekt Okus Doma te na drugom europskom danu 2017. projekt Sol solidarnosti (eng. *Solidarity Salt*) (također vidjeti <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/2nd-european-day-social-economy-enterprises>).

⁽²⁶⁾ http://ec.europa.eu/growth/content/4-social-innovators-win-%E2%82%AC200000-2016-european-social-innovation-competition-0_en, također vidjeti: <http://eusic-2016.challenges.org/how-is-europe-supporting-the-integration-of-refugees-and-migrants/>.

5.3. S obzirom na dokaze koji upućuju na vrijednost poduzeća socijalne ekonomije u poticanju radnog i socijalnog uključivanja migranata, potrebno je pozvati države članice na uvođenje poticaja za zapošljavanje kojima bi mogla pristupiti poduzeća socijalne ekonomije koja se bave uključivanjem na tržište rada. Takvi bi poticaji mogli biti valjani dvije godine nakon priznavanja statusa korisnika međunarodne zaštite.

5.4. Potrebno je uzeti u obzir da će u sljedećih nekoliko godina biti sve više migranata zbog teških posljedica klimatskih promjena koje dovode do povećanja dezertifikacije, gladi i ekoloških katastrofa. Zbog te će pojave biti potrebno ponovno razmotriti umjetnu i diskriminirajuću razliku između izbjeglica, tražitelja azila i ekonomskih migranata, barem u slučajevima kada ti migranti bježe od gladi i ekoloških katastrofa.

5.5. Prema tome i dalje je potrebno promicati održivi razvoj i ekološku tranziciju koji bi mogli pozitivno utjecati na gospodarstvo, uz vrednovanje doprinosa poduzeća socijalne ekonomije u pogledu promicanja rasta, uključenosti i blagostanja, kao što je naglašeno u najnovijim mišljenjima Odbora ⁽²⁷⁾.

Bruxelles, 23. svibnja 2018.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Luca JAHIER

⁽²⁷⁾ Mišljenje „Poticanje klimatskih mjera nedržavnih aktera”, SL C 227, 28.6.2018., str. 35, te mišljenje „Novi održivi gospodarski modeli”, SL C 81, 2.3.2018., str. 57.